מי שהיה פרק תשיעי פסחים

מהו. מי מחייבי משום אוכלי קדשים בטומאה אי לא: אישהרי נמי טומאם אימורין. דלא מיחייב בהו משום טומאה ואע"ג דאסירי משום זרות וכל זר לא יאכל קדש (ויקרא כב): מכדי. אוכל אימורין בטומאה מהיכא אתרבי לחיובא: מטומאת בשר. דכתיב גבי אוכל בשר בטומאת הגוף אשר לה׳ לרבות את האימורין והנפש אשר תאכל בשר מזבח השלמים אשר לה׳: היכא אקטרינהו. שלא הוזכר בו מזבח: שויסקי (6). בשר ללי כשפוד: ג' מוכחות. להואת הדם אבל להקטרת אימורין לא היה שם מובח: בזתבר' מקחו מכעשור. אומר זה לשם

הלכה ח: ק"פ הלכה טו: בא ג מיי פ"א מהלי ממידין הלכה ט: בב ד מיי׳ פ״ט מהל׳

ים א מיי׳ פ״ז מהל׳ ק״פ

ק"פ הלכה ח: בג ה שם הלכה ז: בד ו מיי' פ"ט מהלי ק״פ הלכה ט [ופ״ה

ק פיטנטים נופים הל"ה]: בה ז מיי פ"ו מהל" מרומות הלי י ויב:

תורה אור השלם ו. והנפש אשר תאכל וּנְעָּבֶּשׁ אֲנֶשֶּׁוּ וּוֹאַבְּּר בְּשָׁר מִנְּבָּח הַשְּׁלְמִים אֲשֶׁר לִיִיְ וְטִמְאָתוֹ עָלְיוּ וְנָכְרְתָה הַנָּפָשׁ הַהִוֹא מַעַמֶּיהָ: "יקרא ז כ 2. דַּבְּרוּ אֶל כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל לֵאמר בָּעְשׁר לַחֹרֶשׁ הַיָּה וְיִקְחוּ לְהֶם אַישׁ שָׂה לְבֵית אָבת שָׁה שמות יב ג 3. וְהָיָה לֶכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבָּעה ייייי לחבש הזה ושחטו אתו לחבש הזה ושחטו אתו הָעַרְבָּיִם: שמותיבו 4. צו אֶת בָּנֵי יִשְּׂרָאֵל וְאָמֵרְתָּ אֲלֵהֶם אֶת קְּרְבָּנִי לַחְמֵי לְאִשֵּׁי רֵיחַ נִיחֹחִי תִּשְׁמָרוּ לְהַקְרִיב לִי במועדו: רמדרר רח ר - רָהָיָה כִּי יְבִיאֲך יִיָּ אֶל 5. וְהָיָה כִּי יְבִיאֲך יִיָּ אֶל אֶרֶץ הַבְּנְעֵנִי וְהַחִתִּי וְהָאֱמֹרִי וְהַחִוּיִ וְהַיְבוּסִי אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֵיְךְּ לְתֶת לָךְ אֶרֶץ זְבַת חָלְב בָּעַבְּרָה הַזֹּאת בַּחֹרֶשׁ וּלְבָבָשׁ וְעָבַּרְתָּּ אֶת זְּיִבּיִּיִּוּ הָּיֶּן זְבֵּיִּיְיִיִּיְּרָּ שמות יג ה :तरत ַּזֶּהֶ, בְּלֵּוּ אֶת הַבְּשְׁר 6. וְאָכָלוּ אֶת הַבְּשְׁר בַּלַיְלָה הַזָּה צְלִי אֵשׁ וֹמַצוֹת עַל מְרֹרִים

בָל זְבָר וְאָז יִקְרֵב ֹלַעֲשֹּתוּ וְהָיָה כְּאֶוְרַח הָאָרֶץ וְכָל ערל לא יאכל בו: ואהרן זאת חקת הפסח בָּל בָּן נַכָר לֹא יֹאכַל בּוּ:

יאבְקוּה: שמוניב זו 7. וְכִי יָגוּר אִתְּנְּ גֵּר וְעְשָׂה פֶסַח לַיִּיְ הִמוֹל לוֹ

מררים

שמות יב ח

תּוֹשֶׁב וְשָׂכִיר לֹא לבּו: שמותיב מה יארל הוי 10. וְכָל עֶבֶּד אִישׁ מִקְנַת בָּטֶף וּמֵלְתָה אֹתוֹ אָז יאכַל בּו: שמות יב מד בקר ועצם לא ישברו בו בּיֶּרְ וְצֶבֶּם לֹא יִשְּבְּוֹי בּוּ בְּכָל חֻקַּת הַפָּסַח יַצְשׁוּ אֹתוֹ: במדבר טיב .12 אל תאכלו ממנו נא ברעיו ועל קרבו:

מֶתְנֵיכֶם חֲגָרִים נַעֲלֵיכֶם בֶּרַגְלֵיכָם וּמַקּלְכָם בָּרַגְלֵיכָם וַאֲכַלְתָּם אתוּ בָּיֶדְכָם וַאֲכַלְתָּם אתוּ בחפוון פסח הוא ליי:

רבינו חננאל (המשר) דיליף הזה הזה מועברתי . בארץ מצרים. וכתיב ביה וגו', מה להלן הזה דכתיב עד חצות אף הזה דכתיב

למעומי פסח שני דכוותיה. דפסח דורות מרבינן מועבדת דליכא למימר דהזה דמקחו מבעשור נמי בא למעט פסח שני דאין מקחו מבעשור ולא נמעט פסח דורות דהא לפסח שני לא אינטריך כיון דלא בעי ביקור לא בעי נמי שיהא מקחו מבעשור:

אבל אתה שובר בפסח דורות אמר קרא ועבדת. מימה לריב"א אמאי אינטריך להכי ועבדת הא כיון דכתיב בפסח שני ועלם לא ישברו בו כל שכן בראשון:

אותו בחפוון ואין אחר בחפוון. קשה לריב"א אמאי לא פריך ואימא אותו בחפזון ואין פסח שני נאכל בחפזון אבל פסח דורות הכי נמי נאכל בחפזון מועבדת: (שייך לעמוד ב):

נאבל בחפוון לילה אחד וה"ה לפסח דורות. ואם תאמר א"כ אמאי תנייה כלל במתניתין כיון דשוים בזה ויש לומר דתנייה אגב דבעי למיתני וחמולו כל היום ופסח דורות נוהג כל שבעה: הולם

לחדש הזה הכי נמי זה מעון ביקור ד' ימים קודם שחימה ואין אחר מעון ביקור יוהתניא כן בג בג אומר מניין ילתמיד שמעון ביקור ד' ימים קודם שחימה שנא' ותשמרו להקריב לי במועדו ולהלן הוא אומר והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר מה להלן מעון ביקור ד' ימים קודם שחימה אף כאן מעון ביקור ד' ימים קודם שחימה שאני התם דכתיב תשמרו ופסח דורות נמי הכתיב יועבדת את העבודה הזאת בחדש הזה ∞שיהו כל עבודות חדש זה כזה אלא ההוא הזה למעומי פסח שני דכוותיה אלא מעתה דכתיב יואכלו את הבשר בלילה הזה ה"ג דזה נאכל בלילה ואין אחר נאכל בלילה אמר קרא ועבדת את העבודה אלא הזה למה לי "אלכדר" אלעזר בן עזריה ור"ע אלא מעתה דכתיב "וכל ערל לא יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל אוכל בפסח דורות אמר קרא יועבדת אלא בו למה לי סיבו אינו אוכל אבל הוא אוכל במצה ומרור אלא מעתה יו (וכל) בן נכר לא יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל אוכל הוא פסח לדורות אמר "קרא ועבדת אלא בו למה לי "בו המרת דת" פוסלת ואין המרת דת פוסלת בתרומה יואיצטריך למיכתב ערל ואיצטריך למכתב בן נכר יודאי כתב רחמנא ערל יואיצטריך למיכתב בו נכר יודאי משום דמאים אבל בן נכר לא מאים אימא לא צריכא ואי אשמעינן בן נכר משום דאין לבו לשמים אבל ערל דלבו לשמים אימא לא צריכא אלא מעתה יתושב ושכיר לא יאכל בו הכי גמי דבו הוא אינו אוכל אבל אוכל הוא בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו למה לי בו המרת דת פוסלת ואין המרת דת פוסלת בתרומה אלא מעתה ייומלתה אותו אז יאכל בו ה"נ דבו אינו אוכל אבל אוכל בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו ל"ל סיבו מילת זכריו ועבדיו מעכבת יואין מילת זכריו ועבדיו מעכבת בתרומה אלא מעתה דכתיב יועצם לא ישברוי בו ה"נ דבו אינו שובר אבל שובר בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא בו למה לי שבו בכשר ולא בפסול אלא מעתה דכתיב יואל תאכלו ממנו נא ממנו אי אתה אוכל אבל אתה אוכל נא בפסח דורות אמר קרא ועבדת אלא ממנו למה לי ºלכדרבה א"ר יצחק: ונאכל בחפזון וכו': מנא לן דאמר קרא ייואכלתם אותו בחפזון אותו נאכל בחפזון ואין אחר נאכל בחפזון: ופסח דורות נוהג כל שבעה וכו': אמאי קאי אי לימא אפסח ∞פסח כל שבעה מי איכא

מהו מדאישתרי מומאת בשר אישתרי נמי מומאת אימורין או דילמא מאי דאישתרי אישתרי מאי דלא אישתרי לא אישתרי אמר רבא מכדי מומאת אימורין מהיכא איתרבי מטומאת בשר דכתיב יאשר לה' #לרבות את האימורין כל היכא דאיתיה למומאת בשר איתיה למומאת אימורין "כל היכא דליתיה לטומאת בשר ליתיה לטומאת אימורין בעי רבי זירא אימורי פסח מצרים היכא אקטרינהו א"ל אביי ומאן לימא לן דלא שויסקי עבוד ועוד הא תנא רב יוסף ג' מזבחות היו שם על המשקוף ועל שתי המזוזות ותו מידי אחרינא לא הוה: מתני' ימה בין פסח מצרים לפסח דורות פסח מצרים מקחו מבעשור ומעון הזאה באגודת אזוב ועל המשקוף ועל שתי המזוזות ונאכל בחפזון בלילה אחד ופסח דורות נוהג כל שבעה: **גכו'** מנא לן דכתיב יְדברו אל כל עדת ישראל לאמר בעשור לחדש הזה ויקחו זה מקחו מבעשור ואין פסח דורות מקחו מבעשור אלא מעתה והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום 3

בהערל (שם:) ומלתה אותו אז הבעלים יאכל בו ואי לא מל את עבדו לא יאכל איהו דמילת זכריו ועבדיו מעכבת בפסח אם יש לו בן העומד למול או עבד אינו אוכל פסח עד שימול אותם דכתיב [שמוח יב] המול לו כל זכר ואז יקרב לעשותו: **כדרבה א"ר יצחק.** בפ' הערל

שייך המרת דת גבי תושב ושכיר הא ישראל מעליא נינהו ועוד הא

פסח דכתיב בעשור לחדש הזה וגו׳ (שמות יב): וטעון הואה באגודת אווב גרסי׳: לילה אחד. מפרש בגמרא [ע״ב]: גבו' למשמרת. ביקור שלה יהה בו מום מבקרין אותו כל ארבעה וכתיב הזה ה"ל דממעטי ש'[פסח דורות וכלן שאר קרבנות: מה להלן כו'. וכי היכי דלדורות בתמיד בעי ביהור ה״ה ודחי לפסח דורות: ופסח דורות נמי כו'. בניחותה: שיהו כל עבודות של חדש הוה כוה. כל פסחי דורות הוקשו זה לזה ומיהו לענין מקחו מבעשור אמעיט מהזה והאי הזה דגבי ביקור דריש ליה למלתא אחריתא כדמפרש ואזיל: אלא הזה. דגבי ביקור למה לי: למעוטי פסח שני. מביקור ארבעה ימים: דכוותיה. דהוי יום אחד כמו פסח מלרים וכי קא ממעט דכוותה ממעט והזה דגבי מקחו מבעשור על כרחיך למעוטי פסח דורות אתא דאילו למעוטי שני לא אינטריך דהא אימעיט מהאי הוה דגבי ביקור ומימעיט מביקור ארבעה ימים וממקח עשור דתרוייהו משתמעי מההוא קרא דלמשמרת משמע ביקור ומקח ואידך הזה ממעט פסח דורות ממקח בעשור אבל מביקור ארבעה ימים לא ממעט ליה אם לא הפרישו מבעשור יבקר שנים ושלשה טלאים מבעשור ובשעת שחיטה יקח א' מהן: לכדר' אלעור בן עוריה ורבי עקיבא. בפ״ק דברכות נאמר כאן ש בלילה הזה ונאמר להלן ט ועברתי בארץ מלרים בלילה הזה כו': ערל. שמתו אחיו מחמת מילה: בן נכר. שנתנכרו ש מעשיו לאביו שבשמים. נראה בעיני דלא גרסינן גבי הדדי כל ערל וגו' כל בן נכר וגו' הכי נמי כו'. אלא הכי גרסי׳ כל ערל לא יאכל בו הכי כו׳ אמר קרא ועבדת אלא בו למה לי בו המרת דתי פוסלת ואין המרת דת פוסלת בתרומה ואילטריך למיכתב ערל כו'. ולא גרסי' אלא מעתה תושב ושכיר כו' דהא תושב ושכיר כוליי קרא יתירא הוא דתושב ושכיר אוכל בפסח דתושב זה קנוי כסף קנין . עולם ונרלע ושכיר זה עבד עברי הקנוי קנין שנים ותרוייהו ישראל מעליא נינהו ואכלי בפסח כדאמרינן ביבמות בהערל (דף ע.) וקרא יתירא הוא ומופנה לגזירה שוה נאמר תושב ושכיר בפסח ונאמר תושב ושכיר בתרומה כדמפרש ליה התם ואיידי דכתביה כתב בו דידיה. וללשון הספרים לא ידענא מאי שינויא דהא משני בו המרת דת פוסלת מאי ל) ולעיל כד: זבחים לו: ה) [נפל לו: יכום לו: כרימות כג:], ב) [מגילת תענית פ"א] ערכין דף יג: [מנחות מט:], ג) [מנחות ברכות דף (7 ,[:35 ט. וש"נ, ה) לעיל כח: ון קכ. יבמות עא., וצ"ל כלו. ז) יבמות ט:, ה) [בס"ח: משמדות, וכן להלון, ט) שם עה., יצחות מה זדחים כד: י יכנוות עת: ובחים כב: [עי' זבחים כב: ובתום' לקמן קכ. ד"ה כל בן ים נות מוחחות ד"ה בון, ל) [יבמות ד' ע:], () [בס"א: תשברו, והוא ב נבש מו משפרו, והוח פסוק של פסח מלרים שמוח יבן, מ) [לעיל ע. יש"כן, נ) ונו"ש ביבמות על. ודף עד. ע"ש],

ס) [לעיל לא:], ע) ס"ל,

פ) שמות יבן, ל) שס], ה) בס"ח: משומד שנתנכרו. להלן, ש) ודיבור זה שייך לעיל במשנהן,

הגהות הב״ח (ה) רש"י ד"ה שויסקי. נ"ב :כקדושין דף ע ע"ב

מוסף רש"י אשר לה' לרבות את האימורין. להתחייב כרת האוכלן בטומאת הגוף, דאשר לה׳ קרא ימירא הוא למידרש ביה דבר שהוא עולה לגבוה (זבחים לו:) דהוה ליה למכתב מזכח וטומאמו טליו השלמים השננים וטוננחמו עניו, וכתיב אשר לה׳ לרבות אף בשר הקרב לה׳ שאם אכלו **בטומאה ענוש כרת** ולעיל כסוממה עמש כות (כעיכ בד:). מה להלן טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטה. שמירה שמירה לגזירה שוה, מה פסח מבוקר ד' ימים דמקחו קר יל פנס ינפקייד, שור ושחיטמו בי״ד, תמיד טעון ביקור ימים (מנחות מט:). בו המרת דת פוסלת. דאם המיר דתו ונתנכרו מעשיו לאביו שבשמים אמר רחמנה לה יהכל בו (יבמות .(.צט

רבינו חננאל

מדאשתרי טומאת בשר החלבים או לא. ופשיט רבא טומאת אימורין מטומאת בשר איתרבו, שנאמר אשר לה' לרבות שנאמו אשו לוו לדבות האימורין, וכיון דליתה לטומאת בשר ליתה לטומאת אימוריז. בעי ר׳ וירא אימורי פסח מצרים היכא אקטרינהו. אמר ליה ומאן לימא לן דלא שויסקי עבדינהו. כלומר צלו אותם מיני מאכל ואכלום. ועוד הא תאני רב יוסף שלש מזבחות היו שם, אחד המשקוף ושתים בתי המזוזות שנתנו

משמע שאכלום. מצרים מקחו מבעשור . וכו׳. מנא לן דכתיב ויקחו להם, זה מקחו מבעשור ולא לדורות מבעשור.

ואקשינן אי הכי כל מה דכתיב ביה אמרינן לזה ולא לדורות, והא כתיב ביה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום וכר, ותניא מנין לתמיד שטעון ביקור ארבעה ימים קודם שחיטה, שנאמר תשמרו להקריב לי, ונאמר בפסח מצרים והיה לכם למשמרת עד ארבעה עשר יום, מה להלן ארבעה ימים קודם שחיטה אף כאן בתמיד טעון ביקור, שמא יש בו מום אתרכנה ימו בלו ביו היו בלו היו היו, מות או במו כלי קרום שהוא אך כאן ביומר טפון ביקר. יש בו מום אתרכנה ימים קודם שחיטה. ושנינן שאני תמיד דכתיב ביה תשמרו מלמד שצרך שימור. אקש ופסח דורות אמאי אינו טעון ביקור ארבעה ימים, והכתיב ועבדת את העבודה הזאת בחדש הזה, שיהו כל של חדש הזה כזה. ושנינן אלא למעוטי מביקור ד' ימים קודם שחיטה לפסח שני הוא דממעט, דכיון דהוא נמי פסח כותיה הזה מרבינן ליה, קמ"ל. אלא מעתה ואכלו את הבשר בלילה הזה, הכי נמי דפסח מצרים נאכל בלילה הזה ולא פסח דורות. ושנינן שאני אכילת פסחים בלילה דאתרבי מועבדת שיהיו כל עבודות של חדש הזה כזה. אי הכי דאכילת בשר נוהג בזה כאשר נוהג בזה. למה לי דכתב רחמנא הזה. ושנינו לא בא הזה אלא לכדר׳ אלעזר בז עזריה

דרשה מבו דגבי בן נכר דרשינן לה

(יבמות עד.) נאמר ממנו בפסח ושמות יבן ונאמר ממנו במעשר ודברים כין מה להלן ערל אסור בפסח אף כאן ערל אסור במעשר: ש ב**הפוון.** במהירות: ופירושו בסוף מסכתא זו. . אקשינן תוב אלא מעתה כל ערל לא יאכל בו וכל בן נכר לא יאכל בו דכתיב בפסח מצרים, נדחו מפסח מצרים וכשרין

אלא

אקשיר, והני הא מכונות כל מול לא יאכל בו דו כך בני בו אי אבל בו הניב בשטח מביים, נותו שבטחו מבוים וכשרוך הן בפסח דורות. ושנים שאני תחם רבתיב ועבדת כדאמרן, ומרבינן בפסח דורות מועבדת אכילת הבשר כלילה הזה ודחית ערל ובן נכר ותושב ושכיר, פי׳ גר תושב ושכיר ולא גר צדק פסילות ומשומדות, ועיכוב אכילתו בפסח עד . שימול עצמו וזכריו ועבדיו. ושבירת עצם בו, ואכילת נא ממנו, אלו כולם נתרבו מועבדת את העבודה הזאת בחדש ם מהיר כבמו דרכו ידיכבו דדר כבם בו, האכירות כא ממנהן אחד מדכם מודבר מהכברות אות הכברות הואהר בהוד ס הזה שיהו כל עבודות של חדש הזה כזה. פי׳ בפסח דורות. וכיון דאתרבי פסח דורות כפסח מצרים, ממנו ממנו דכתיב בפסח מצרים דמשמע ממעט למה לי. ושנינז הני ממנו ממנו בעינז להו כדרשינהו רבא משמיה דר' יצחק ביבמות בטה ולבו המשכל למוכל לערל שאסור במעשר, אמר רבא אמר ר' יצחק תלתא ממנו כתיבי בפסח, חד לנופיה, וחד פי הערל דאמרינן מען לערל שאסור במעשר, אמר רר בא אמר ר' יצחק תלתא ממנו כתיבי בפסח, חד לנופיה, וחד מוכנה לדון ממנה גזירה שוה, וחד ליתן עשה אחר לא תעשה, ושלשה ממנו כתיבי במעשר חד לגופיה וחד שמותר לסוך שמן של מעשר שני שנטמא כו', וחד מופנה לדון ממנו גזירה שוה. ופסח דורות נוהג כל שבעה. אוקימנא הכי